

עין משפט
נר מצוה

נר א ב מיי פ"ד מה'ל'
לסורי בילה הלכה יב סוג
לאוין קול טושי"ע י"ד סי'
קפד סעיף ב:
נה א מיי פ"ח מה'ל' שגות
הלכה ב:
נר ד מיי שם פ"ב הלכה ג
ופ"ח ה' ה:

»

תורה אור השלם

- וְאֵל אִשָּׁה בְּגֵדָה טְמֵאָתָהּ לֹא תִקְרֶב לְגִלּוֹת עִרְוָתָהּ: וּקְרָא יח יט
- וְאִם שָׁכַב וּשְׁכַב אִישׁ אֹתָהּ וְהָיָה נִדְתָּהּ עֲלֶיךָ וְטָמֵא שְׁבַעַת יָמִים וְכָל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עֲלָיו יִטְמָא: וּקְרָא טו כד
- הָאֲמֻרִים קִרְב אֶלְיָךְ אֵל תִּגַּשׁ בִּי בִּי קִדְשִׁתְּךָ אֵלֶּה עֲשֵׂן בְּאִפִּי אֵשׁ יִקְדָּת כָּל יְהוָה: וְשִׁעְרָהּ סו ה
- וְהוֹרָתָם אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטְמָאֲתָם וְלֹא יִמָּוּ מִטְמָאֲתָם בְּטֻמְאֹת אֶת מִשְׁכְּבֵי אֲשֶׁר תִּבְחֹבֹם: וּקְרָא טו לא
- וְהָיָה בְּנִדְתָּהּ וְהָיָב אֶת זִבּוֹ לִזְכָּר וְלִקְבָּהּ וְלֹאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה: וּקְרָא טו לג
- וְיָדָר יְיָ אֵל מִשָּׁה אֲחֵרֵי מוֹת שָׁעֵי בְנֵי אֲדָרָן בַּקֶּדֶרֶת לִפְנֵי יְיָ וְיָמָתָה: וּקְרָא טו א
- לְהַבְדִּיל בֵּין הַטְּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר וּבֵין הַחֲדָה וְהַטְּאֵבֶלֶת וּבֵין הַחֲדָה אֲשֶׁר אֵל תִּטְאֵבֶל: וּקְרָא יא מז
- דַּבֵּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה בִּי תִזְרֹעַ וְיִלְדָּה זָכָר וְטָמְאָה שְׁבַעַת יָמִים כִּימֵי נִדָּת דִּוְתָהּ יִטְמָא: וּקְרָא יב ב
- וְיִלְדָּה בִּין תִּקְדָּשׁ וּבֵין תַּחַל וּבֵין מִטְמֵא וּבֵין הַטְּהוֹרֹת: (יא) וּלְהוֹרֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל הַחֻקִּים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ אֱלֹהֵים בְּיַד מֹשֶׁה: וּקְרָא י יא
- בִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְהִתְקַדַּשְׁתֶּם וְהִיָּיתֶם קְדוֹשִׁים בִּי קִדְּשׁ אֲנִי וְלֹא תִטְמָאוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּכָל הַשָּׂרָץ וּרְמִשָּׁה עַל הָאָרֶץ: וּקְרָא יא מד
- או הוֹדַע אֶלֶיךָ חֲסָאוֹתֶיךָ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהִבֵּיתָ אֶת קַרְבְּנֵי שְׁעֵיר עִזִּים וְזָכַר תְּמִים: וּקְרָא יב כג
- או נָפֵשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל דָּבָר טָמֵא או בְּנִבְלַת חַיָּה טָמְאָה או בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טָמְאָה או וְאִנּוּ יוֹדַע בְּחֵיבָה שָׂמָא וְנִעְלַם מִפְּנֵי אֱלֹהִים: וּקְרָא יב

»

מוסף רש"י

שקל קלא. פיסת רגבים, מוט"ל בלע"ז (ר"ה כה.). והורחת את בני ישראל. וסמין ליה והדוה נגדמה (נהא). עונה. אס רגילה לללות ביום אסורה כל היום ואס רגילה לללות בלילה אסורה רגילה לללות בלילה אסורה. שרץ כל הלילה (יבמות סב.). שרץ ונבלה. לפניו יודע שנגע באדם מהם נגע וכשה' למקדש שכן אלוטו ומשיל' מזכר (נהא כה.). ר' אליעזר סבר כו'. ר"ל דלזכר אס שרץ סבר דנענין עד דידע לא כשרין לזיטמי כו' (שם).

יח:

אֶלְמָא שְׁלֹא בַסְמוּךְ לִּסְתָּה עֶסְקִינָן. פירש בקונטרס דלִי בַסְמוּךְ לִּסְתָּה כִּיּוֹן דמַשְׁמַשׁ מֵת חִיִּיב כִּי פִירֵשׁ בַּאֲבָר מֵת גַּמִּי חִיִּיב מַשְׁמַע מִתּוֹךְ פִּירוּשׁוֹ דחִיִּיב שְׁמִיס אִפִּי' כִּי פִירֵשׁ בַּאֲבָר מֵת וְלֹהֲכִי אַע"ג דחִיִּיב אֲכִנִּיסָה מִיחִיִּיב גַּמִּי אֲפִרְשֶׁה וְכֵן פִירֵשׁ בַּסְמוּךְ גַּבִּי כִּי אִיתְמַר דִּלְכִּי זַעֲלֵמָא אִיתְמַר דִּפִּירֵשׁ מִילְתָּא בַּאִפִּי נִפְשָׁה הִיא וְלֹהֲכִי אִיתְמַר הַמַּשְׁמַשׁ עִם הַטְּהוֹרָה בַּסְמוּךְ לִסְתָּה וְשַׁגַּב בִּיכּוּלֵי לִזְעוּל וְאַמְרָה לֹו נַטְמַלְתִּי חִיִּיב ז' וְאִין חִילוּךְ בִּין פִירֵשׁ בַּקּוּשִׁי לִפִירֵשׁ מֵת וְנִרְאָה שֶׁכֵּן דַּעְמו דִּכִּיּוֹן דִּבֵּא עֲלֵיהּ סְמוּךְ לִסְתָּה מִתְחַלֶּה שַׁגַּב זַשְׁמִינן אֲכִנִּיסָה וְאַפִּרְשֶׁה וּכְשֶׁאֲמַרְהֵ לֹו נַטְמַלְתִּי הוּי דִּיעֵבֶה בִּין שַׁגַּבַּת כִּינִיסָה לִשְׁגַבַּת פִּרְשֶׁה שַׁעַת פִּרְשֶׁה חֲסִיבָה שַׁגָּה אַע"פ שִׂידַע זַעַת פִּרְשֶׁה שְׁהוּא עַכְשָׁיו זַעוּל נִדֵּה כִּיּוֹן שַׁע"י כִּינִיסָה בַּאֵל וְקִשִּׁא דֵּהא מַשְׁמַע לַעֲלִי דֵּלָא מַשְׁכַּחַת חִיִּיב ז' אֵלָּא בַּתְלַמִּיד חֲסֵכַס לֹו וְלֹא לֹו וְלֹהֲאִי פִירוּשׁ מַשְׁכַּחַת לֵה בַּתְלַמִּיד חֲסֵכַס לִשְׁמִינן וְכַגוֹן שְׁפִירֵשׁ מֵת וּוִי"ל דֵּהא דִּלְזָקִיס בַּתְלַמִּיד חֲסֵכַס לֹו וְלֹא לֹו מַשּׁוֹס דַּסְבֵּר מַשְׁמַשׁ מֵת פִּטוֹר וְלֹא מִיחִיִּיב שְׁמִיס אֵלָּא בַּפִּירֵשׁ מִיד וְמֵה שֶׁהִזְכִּיר כֵּלָן בַּקּוֹנְטֵרֶס וּבַתְלַמִּיד חֲסֵכַס לֹו וְלֹא לֹו כִּדְלֹאזִיקֵימָנָא מַשּׁוֹס פִירֵשׁ בַּקּוּשִׁי פִירֵשׁ כֵּן אֲזַל קִשִּׁא דַּמַּסְכַּת שַׁבַּת שִׁלְיָה פֶּרֶק הַזּוֹרֵק (דף קג.) גַּבִּי הִסִּיף דַּתָּנן זֶה הַכֵּלָל כֹּל חִיִּיבֵי חֲטָאוֹת אִינָן חִיִּיבִין עַד שֶׁתֵּהֵא דַחֲתָלָן וְסוֹפֵן שַׁגָּה מוֹכַח דֹּאס זָרַק אֲנִן וּמוֹכֵר דֹּאֲחַר שִׁלְיָה מִידוֹ פִּטוֹר וְאִף עַל גַּב שַׁמְתַּחֲלֶה יֵלָּאֵה מִידוֹ בַּשּׁוּגָג וְלֹא הִיָּה יִכּוֹל לַהֲחִיזִירָה עוֹד וְנִרְאָה לִפְרַשׁ דִּיִּיק מִדְּקָרִי לִיָּה אֲזִיִּי אֲנוֹס מַכְלָל דַּשְּׁלָא סְמוּךְ לִסְתָּה עֶסְקִינָן דִּלִּי בַּסְמוּךְ לִסְתָּה לֹא שִׁיךְ לַמִּיקְרִיָּיָה אֲנוֹס כִּיּוֹן שַׁפְשַׁע זַעַת כִּינִיסָה וְלֹא מִיפְטוֹר אֵלָּא מַשּׁוֹס דִּלְוִיָּא חֲדָא שַׁגָּה שֶׁהֲלֵי בֵּא עַל יַד שַׁגָּה רִאשׁוֹנָה וְאִס תֵּאֲמַר מִי דַּחְקוּ לֹאֲזִי לֹאזִיקוּמָה מִתַּנִּי' שֵׁלָא זַעַת וְסָתָה וְפִטוֹר לַגַּמְרִי הִיכָא דִּפִירֵשׁ מֵת לִוקְמָה בַּסְמוּךְ לִסְתָּה וְלִוקִי פִּטוֹר דַּמִּתַּנִּי' אֲפִרְשֶׁה וְיֵשׁ לוֹמַר דִּלִּישַׁא דַּמִּתַּמִּינָן מַשְׁמַע לִיָּה דִּפְטוֹר לַגַּמְרִי זַשְׁלָא פִירֵשׁ מִיד: **אֲבָר** קִרָא וְתַּחֲי אִשָּׁה נִדְתָּה עֲלָיו. מעליו דריש אֵלָּא מוֹתַחִי לֹא דִרִישׁ דֵּהא אִלְטֵרִיךְ לַכַּדְרִישׁ בַּחֲחֻלָן (יבמות דף מט:.) דֹּאִפִּי' זַעַת נִדְתָּה קְדוּשִׁין מוֹפְסִין זַה: **לֵא** תַעֲשֶׂה מַנִּי'.^[פירושה] דֵּלָא מִיחִיִּיב חֲטָאֹת אֲא"כ יֵשׁ זַה לֹא מִיַּיד דֵּהוּה אִפְסַח וּמִיָּלִיָּה:

מַדְבַּעִי

בעינן עד דידע אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי ורבי עקיבא סבר ילא בעינן עד דידע דכיון דידע דאיטמא בעולם לא צריך אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי וכן אמר עולא שרץ ונבלה איכא בינייהו דעולא רמי דרבי אליעזר אדרבי אליעזר ומשני מי א"ר אליעזר בעינן עד דידע אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי ורמינהי "אמר רבי אליעזר מה נפשך חלב אכל חייב נותר אכל חייב שבת חילל חייב יום הכפורים חילל חייב אשתו נדה בעל חייב אחותו בעל חייב אמר לו רבי יהושע הרי הוא אומר ¹¹או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה יעד שיודע לך במה חטא ומשני התם אשר חטא והביא אמר רחמנא חטא כל שהוא הכא מכדי כתיב ¹²בכל דבר טמא או בנבלת שרץ טמא למה לי שמע מינה בעינן עד דידע אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי ורבי עקיבא ¹³אידי דבעי

והתני ר' אליעזר מה נפשך אשתו נדה בעל חייב אחותו בעל חייב חלב אכל חייב נותר אכל חייב כו' כדתנין בכריתות פ"ד. הנה לר' אליעזר לא בעי לידע במה חטא. ופרקי' שאני התם דכתיב או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה כל דהו אבל הכא מכדי כתיב או נפש אשר תגע בכל דבר טמא וגו'. או בנבלת שרץ טמא ונעלם למה לי אלא ש"מ עד דידע אי בשרץ נגע אי בנבלה נגע. ור' עקיבא אמר לך מרדאטריך

ידיעות הטומאה פרק שני שבועות

ואנן נמקדש סנן. והוה ליה למיתני גמי זנדה זהדה: ומשני **משום דלא דמו.** דהא אלוכה דהכא פטור כקלרה דהתם וקלרה דהכא חייב כארוכה דהתם: **אלמא זשלא סמוך לוססה.** קאי מתני' דלי בַּסְמוּךְ לִּסְתָּה וְשַׁגַּב בִּיכּוּלֵי לִזְעוּל הוּא לִיָּה שוּגַב

וּאֲנִן בַּמִּקְדָּשׁ תָּנִן אֵלֹא מִשּׁוּם דִּלֹא דְמִי אֲרוּכָה דִּהְכֹא קִצְרָה דִּהְתָּם וְאֲרוּכָה דִּהְתָּם קִצְרָה דִּהְכֹא מִתְקִיף לֵה רַב הוּנָא בְרִיה דְרַב נָתַן וּמִי אִמַר אַבִּיִי אֲנוֹס הוּא אֵלְמָא בִּשְׁלֹא סְמוּךְ לִּסְתָּה קְאֻמְרִינָן וְהָא אַבִּי דְאִמַר חִיִּיב שְׁתִּים אֵלְמָא בַּסְמוּךְ לִּסְתָּה עֶסְקִינָן כִּי אִיתְמַר דְאִבִּי בַעֲלֵמָא אִיתְמַר בַּעַא מִינִיהּ רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן יוֹסִי בֶן לִקּוּנִיא מַרְבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹסִי בֶן לִקּוּנִיא אֹהֳרָה לְבוּעַל נָדָה מִנִּין מִן הַתּוֹרָה ⁶שָׁקֶל קֵלָא פִתַּק בִּיה אֹהֳרָה לְבוּעַל נָדָה ¹וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדָּת טוּמְאָתָהּ לֹא תִקְרֶב אֵלֶּה אֹהֳרָה לְמַשְׁמַשׁ עִם הַטְּהוֹרָה וְאִמַרְה לֹו נַטְמַלְתִּי דֵּלָא נִיפְרִישׁ מִיד מִגְּזֵלן אִמַר חֻזְקִיה אִמַר קִרָא ²וְתַחֲי נִדְתָּה עֲלָיו אִפִּי' בִּשְׁעַת נִדְתָּה תִּהְיֶה עֲלָיו אִשְׁכַּחַן עֲשֶׂה לֹא תַעֲשֶׂה מִגְּזֵלן אִמַר רַב פַּפַּא אִמַר קִרָא לֹא תִקְרֶב לֹא תִקְרֶב גַּמִּי לֹא תִפְרוּשׁ הוּא דַּכְּתִיב ³הַאוּמִרִים קֶרֶב אֶלְיָךְ אֵל תִּגַּשׁ בִּי כִּי קִדְשִׁתְּךָ ⁴וְהוֹרָתָם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטְמָאֲתָם אִמַר רַבִּי יֹאשִׁיָּה מִיכָן אֹהֳרָה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל ⁵שִׁפְרִשׁוּ מַגְשָׁוִתֵּיהֶן סְמוּךְ לִּסְתָּן וְכַמָּה אִמַר ⁷רַבְּה ⁸בַּעֲנוּנָה א"ר יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאִי כֹל שְׂאִינּוּ פּוֹרֵשׁ מֵאִשְׁתּוֹ סְמוּךְ לִּסְתָּה אִפִּילוֹ הוּיִין לֹו בָּנִים כְּבָנֵי אֶהָרָן מַתִּים דַּכְּתִיב וְהוֹרָתָם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטּוּמְאָתָם ⁹וְהוֹדַה בְּנִדְתָּה וּסְמִיךְ לִיָּה ⁶אֲחֵרֵי מוֹת אִמַר ר' חִיִּיא בַר אֲבָא אִמַר רַבִּי יוֹחָנָן כֹּל הַפּוֹרֵשׁ מֵאִשְׁתּוֹ סְמוּךְ לִּסְתָּה הוּיִין לֹו בָּנִים זָכָרִים דַּכְּתִיב ⁷לְהַבְדִּיל בֵּין הַטְּמֵא וּבֵין הַטְּהוֹר וּסְמִיךְ לִיָּה ⁸אִשָּׁה כִּי תִזְרֹעַ וְיִלְדָּה זָכָר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוי אִמַר הוּיִין לֹו בָּנִים רְאוּיִין לְהוֹרָאָה דַּכְּתִיב ⁹לְהַבְדִּיל וְלַהֲוֹרוֹת אִמַר רַבִּי חִיִּיא בַר אֲבָא אִמַר רַבִּי יוֹחָנָן כֹּל הַמְבַדִּיל עַל הָיִין בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּתוֹת הוּיִין לֹו בָּנִים זָכָרִים דַּכְּתִיב לְהַבְדִּיל בֵּין הַטְּמֵא וּבֵין הַטְּהוֹר וּסְמִיךְ לִיָּה אִשָּׁה כִּי תִזְרֹעַ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוי אִמַר בָּנִים רְאוּיִן לְהוֹרָאָה דַּכְּתִיב אִמַר רַבִּי אֲלֵעִזֵּר כֹּל הַמִּקְדָּשׁ אֶת עֲצֻמוֹ בִּשְׁעַת תִּשְׁמִישׁ הוּיִין לֹו בָּנִים זָכָרִים שְׁנֵאֲמַר ¹⁰וְהִתְקַדַּשְׁתֶּם וְהִיָּיתֶם קְדוֹשִׁים וּסְמִיךְ לִיָּה אִשָּׁה כִּי תִזְרֹעַ: רַבִּי אֲלֵעִזֵּר אֹמַר הַשָּׂרָץ וְנִעְלָם מִמֶּנּוּ כו': ¹¹מָאִי בִינִיָּהוּ אִמַר חֻזְקִיה שָׂרָץ וְנִבְלָה אִיכָא בִינִיָּהוּ ר' אֲלֵעִזֵּר סִבֵּר

וְהַתְּנִי ר' אֲלֵעִזֵּר מַה נִּפְשָׁךְ אִשְׁתּוֹ נָדָה בַּעַל חִיִּיב אֲחֻתּוֹ בַּעַל חִיִּיב חֲלָב אֲכָל חִיִּיב נֹתֵר אֲכָל חִיִּיב כו' כִּדְתַנִּין בְּכִרְיוֹת פ"ד. הֵנָּה לר' אֲלֵעִזֵּר לֹא בַּעִי לִידַע בְּמַה חָטָא. וּפְרָקִי' שְׂאִנִּי הָתָם דַּכְּתִיב או הוֹדַע אִלִּיּו חָטָאֹתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ כֹּל דְּהוּ אֲבָל הֵכֹא מַכְדִּי כְּתִיב או נִפֵּשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל דְּבַר טָמֵא וְגו'. או בְּנִבְלַת שָׂרָץ טָמֵא וְנִעְלַם לְמַה לִּי אֵלֹא ש"מ עַד דִּידַע אִי בִּשְׂרָץ נִגַּע אי בְּנִבְלָה נִגַּע. ור' עֲקִיבָא אִמַר לָךְ מִרְדָּאטְרִיךְ

מסורת הש"ס

6) [נַפְסָחִס סָב: ר"ה כה.],
7) נִדָּה סָב: ע"ש [יבמות סב.],
8) [יבמות סב: ע"ש.],
9) [יבמות סב: וְנִדָּה סָב:],
10) מִלָּה כַח: 1) הוֹרִיּוֹת ה.
לִּתְּאֵר רַבָּא וּכְשֶׁאֲלָמוֹת אִיתָא ר' אֵלְאָל, 8) [עֲנִין עוֹנֵה ע"ז עה.],
1) מִלָּה כַח: 1) הוֹרִיּוֹת ה.
כִּרְיָמוֹ יט. 1) [נַפְסָחִס סו: יבמות נד: וס"ג], 8) [נדף ז: 1: 1) [נְשָׁשׁ מַח"ל],

»

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לא וכו' דלא מתייבש השטח. עי' ב"ק דף קה ע"ב תוס' ד"ה מלי ונחמס דף קו ע"א תוס' ד"ה אזהרה:

»

רבינו חננאל

ואנן במקדש תנן. א"ל לא דמו להודי: ארוכה דמקדש חייב דשהי. וארוכה דגדה פטור דבעי למשהי עד שימות האבר. קצרה דמקדש פטור דלא ששה. קצרה דגדה חייב דלא ששה ויצא בהנאה מרובה. ואקשינן וכו' אביי בלא סמוך לוסתה מוקים לה לבתני' דקתני הכא אנוס הוא. והא הוא דאמר חייב שתיים ומושום דהוא סמוך לוסתה. ופרקינן כי אתמר דאביי בעלמא אתמר כגון דסבר שריאי אשתו ובא עליה ונגמאת אחותו. על זה אמר אביי אע"ג דכי אנוס הוא אין לפרוש מיד במונה מרובה אלא עד שימות אברו כדי שתהיה הנאתו מנוטה: ת"ר והורחתם את בני ישראל מיכן אמרו אזהרה לבני ישראל שפירשו מנשותיהן סמוך לווסתן. וכמה אמר רבה עונה. ופירש משמיה דר' יוחנן בסוף מסכת דע"ז בענין כדרך שאמרו בטהורות כך אמרו ביין נסך. וכמה או יום או לילה. ואסיקנא לעולם י"ב שעה וזה השמטתה בנדה פרק תנוקת שלא הגיע זמנה לרהות וניסת. וכל שאינו פורש מאשתו עונה סמוך לוסתה אפילו הויין לו בנים כבני אהרן מהים. וכל הפורש מאשתו כמו ששמרנו הויין לו בנים זכרים כו'. ר' יהושע בן לוי אומר הויין לו בנים הראויין להוראה כו'. משמיה דר' יוחנן אמרו כל המבדיל על היין במוצאי שבת הויין לו בנים זכרים כו'. ר' יהושע אומר בנים הראויין להוראה. שנאמר להבדיל כל ולהורות: א"ר אלעזר כל המקדש עצמו בשעת תשמיש הויין לו בנים זכרים. שנאמר והתקדשתם והייתם קדושים וכתוב בתורה אשה כי תזרע וילדה זכר: **מתני'** ר' אליעזר אומר השרץ ונעלם מנייהו. פי' ר' אליעזר דייק מדכתיב או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו בעיני עד דידע במה נטמא או בשרץ או בנבלה ואח"כ נעלם ממנו ובכך יתחייב. ור' עקיבא דייק מדכתיב לכל טומאתו אשר יטמא בה ונעלם ממנו. כיון דידע דאיטמי בטומאה בעולם חייב. ורמינן עלה איני

והתני ר' אליעזר מה נפשך אשתו נדה בעל חייב נותר אכל חייב כו' כדתנין בכריתות פ"ד. הנה לר' אליעזר לא בעי לידע במה חטא. ופרקי' שאני התם דכתיב או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה כל דהו אבל הכא מכדי כתיב או נפש אשר תגע בכל דבר טמא וגו'. או בנבלת שרץ טמא ונעלם למה לי אלא ש"מ עד דידע אי בשרץ נגע אי בנבלה נגע. ור' עקיבא אמר לך מרדאטריך

מסורת הש"ס

^[א] לעיל ז. [חולין ע"א], ^[ב] ב"ק סד: סוטה ג. [מנחות י. כבודות מג.], ^[ג] כריתות יט., ^[ד] שבת ע: לקמן טו. [סנהדרין סב.], ^[ה] כריתות יח: יע. וכל הסוגיא עד סופו], ^[ו] רש"ל מ"ו, והעלם מלאכות כ"ג"ל. רש"ל, ^[ח] וגו' מהרש"א משום שבת,

תורה אור השלם

1. או הודיע אֵלָיו חֲסָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהִבִּיא אֶת קָרְבָּנָהּ שְׂעִיר עִזִּים וְזָכָר תְּמִים: ויקרא ד כג

הגהות הב"ח

^[א] גמ' פרט למתעסק, י"ב ע"ין בטוהדקין דף סב ע"ב ובהריות דף ה ע"א:

מוסף רש"י

כל פרשה שנאמרה ונשנית כו'. אורחיה דקרא לחזור ולשנות את האמור מפני דבר אחר המתחדש בכפילותו (טוטה ג.). אחד טמא ואחד טהור. ואין ידוע איזה טמא ואיזה טהור (ברירות יח.). ולא נכנס למקדש (שם), בשני ונכנס. למקדש, ובניטתו נעלמו ממנו מקדש וידע טומאה, דהיה ליה ידיעה בתחילה ובסוף והעלם צינתם (שם) ושםח"ק). חייב. על זיאת מקדש, דממה נפשך איכא ידיעה ודאית ועמא הוא שהרי הלך בשמים (שם). ואח"כ הלך בשני ונכנס. ובניטתו בשני נעלמה ממנו טומאה דניטתה ראשונה, חייב (שם). ר"ש פוטר. בוא, דשני טומאות ניטה, אבל חדא וחדא כניסה איכא למימר שגיל זה הוא הטהור, והילכך ליכא ידיעה ודאית בתחלה, ובטומאת מקדש צעין ידיעה בתחלה ובסוף והעלם צינתם, ות"ק דמחייב מפרש טעמיה לקמן (שם טו.).

לדרכיו. צפ' קמא (לעיל דף ז.). אקרא אני חיה צהמה למה נאמרה כו': **פרט למתעסק**. בדבר היתר וצא לידו איסור ולא נתכוין לגופה של זו כגון נתכוין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר נתכוין לאשתו והרי אחותו עמה צמטה וגשמטה אשתו וצאה אחותו תחתיה ואיזהו חייב נתכוין לחתוך כסבור תלוש ונמצא מחובר או כסבור היום חול או כסבור מלאכה זו מותרת ומי"מ לזו נתכוין וכן צא על אחותו ונתכוין לגוף זה כסבור היא אשתו: **דרב שש מחליף כו'**. כשהיה שונה משנתנו פעמים מחליף דברי זה לדברי זה ולא היה מקפיד לפי שאין ציינהם חיוז ופטור: **העלם זה וזה**. טומאה ומקדש מהו לרבי אליעזר ור"ע דפטרי על העלם מקדש: אי

טומאה פריש. אי מחמת טומאה

שודע לו פירש מן העצירה ^[א] (ומציא קרבן) שאמרו לו טמא אתה: הרי

העלם טומאה בידו. איגלאי מילתא שציאתו למקדש צבציל העלם טומאה

היה: **ואי ממקדש קפריש**. שאמרו לו מקדש הוא זה ומחמת כן מוהא על זיאתו ולא הוזירו לו טומאה איגלאי מילתא דמשום העלם מקדש נכנס לו: **כלום פריש ממקדש כו'**. כשהודיעוהו אחד מהם שם אל לבו לומר מה ציך ומתוך כך מזכר על השני ומי"מ העלם שניהם היה צידו: **אלא לא שגא**. ופטור: **אחד טמא**. מת קבור זו ואי"א להלך שלא יאהיל: **ופלג בראשון**. ואינו יודע אם בטמא אם בטהור ולא נכנס למקדש: **בשני ונכנס**. וחזר והלך בשני וידע שהלך בשניהם והרי הוא טמא ודאי ונכנס למקדש צהעלם

טומאה שנתעלם ממנו טומאה: **חייב**. קרבן עולה ויורד שיש כאן בתחלה ידיעה ודאית: **הלך בראשון**. וידע שהוא ספק טמא: **ונכנס**. למקדש צהעלם טומאה ששכת הילוכו צבציל זו: **והוא ושגא**. הוה צגלישי ושגה צבציעי וטבל: **וחזר והלך בשני**. וידע שהוא ספק טמא: **ונכנס**. למקדש צהעלם טומאה: **חייב**. או מחמת זיאה ראשונה או מחמת זיאה שניה דמה נפשך או זיאה ראשונה או זיאה שניה צטומאה היתה: **ור"ש פוטר**. דאין כאן באחת מכולן ידיעה ודאית בתחלה שאף ידיעה תחלה של צביל שני ספיקא היא שהרי טהר לו מטומאה ראשונה אם הראשון הוא הטמא: **פוטר צולן**. אף בראשונה ולקמן [ע"ב] מפרש לה: ואפילו

שמואל צמתעסק דמיפטור משום צה לרי אליעזר אלא שלא חשש לפרש אלא חלב צהר דחייב צלא טעמא דנהנה דלא שייך למיפטריה מטעם ובחלב נמי איכא תרי גוויי מתעסק כגון סבור שהוא שומן או רוק וצלעו דכיוצא צו מיפטור לענין שבת מדכתיב צה והכא לית לן למעוטי משום דנהנה ועוד מתעסק אחר כגון סבור שהוא חמור אין צה ויש צה מיש צה ויש צה ומהו קשיא דלישגא דקאמר דהכא דפטור משמע דפטור לגמרי ועוד דלקמן פרק שלישי (דף כד:) גבי יש אוכל אכילה אחת דחיק לאשכוחי חטאת קבועה צטמא שאלכ את הקדש ומוקי לה צנשיא וכו' אלעזר ולוקמה צהעלם קדש על כן נראה דפטור לגמרי משום דהוי דבר שהיה צכלל ויזא לידון צדצב החדש כדאמרינן לקמן צפרק שלישי (דף כה:) גבי שצועת העדות: **אמ"ר רב אשי** חוינן **אי מבוטמאה** קפרייש בוי'. תימה מנא ידעינן אי משום דא"ל טמא אתה ופירש דלמא אי הוו א"ל נמי מקדש הוא היה פירש ואי דא"ל מעיקרא מקדש הוא ולא פירש דלמא אי הוו א"ל נמי טמא אתה לא הוה פריש אלא השתא דא"ל תרוייהו פריש ונראה דרב אשי לא צא לפשוט הצעיא אלא צא לפרש שפעמים יש לצבר איזה שכוח ממנו יותר כגון דנישייליה אי מחמת טומאה הוה מידכר אמקדש ומחמת מקדש לא הוה מידכר אטומאה א"כ הוי העלם טומאה צידו ואם להפך הוי [העלם] מקדש צידו ואם שניהם כשוחין צשוה צהא ודאי מצעיא לן ולגבי שבת צפרק כלל גדול (דף ע:) י"ס שכתוב בהן צמילתיה דרב אשי אי משצבת קפריש העלם שבת צידו ואי כי מודעי ליה אשצבת אכתי צריך לאודועיה אמלאכות העלם מלאכה צידו ואין גיר' זו נכונה דאכתי צריך לפרש וכי מודעי ליה אמלאכה לא צריך לאודועיה אשצבת לפי מה שפירשנו אלא גר' אי ^[א] משצבת קפריש אי משום מלאכה קפריש ועוד נראה לפרש צענין אחר אי משום טומאה קפריש אפי' אם הודיעוהו טומאה צאחרונה דאע"ג דאילו הודיעוהו בתחלה לא הוה פריש חשיב פריש מחמת טומאה כיון דקרבן ע"י צתרייתא קאתי ואי א"ל מקדש הוא ופריש ידיעה צתרייתא דמקדש הוא ופטור וצענין זה יש לפרש הדיא דלקמן (דף כו.) גבי העלם שצועה והעלם חפץ והדיא דשבת: **הל"ך בראשון ונכנס בוי'**. אי צרה"י איירי צחד נמי חייב דספק טומאה צרה"י ספיקו טמא אצל הכא איירי צרה"ר דמוקמינא ליה צחזקת טהרה:

ידיעות הטומאה פרק שני שבועות

מדבעי למיכתב בהמה וחיה לַבְּדַרְבִּי. צלא חיה נמי מצי למדרש הכי אקרא אני צכל דבר טמא אלא לאו דוקא נקט חיה וחיה נמי לא נכתצה אלא צבציל דבר שנתחדש צה כדתנא דצי רבי ישמעאל ומשום דרבי נקט חיה צמילתיה נקט נמי הכא צהמה וחיה כדרבי ומימה צצפרק צהמה המקשה (חולין דף ע"א), משמע דאי לאו קרא דצהמה טמאה צכלל חיה טמאה לא הוה דריש רבי ג"ש משום דלייטריך צהמה טמאה לגופה והשתא צלא חיה נמי הוה דרש' ג"ש דצהמה דמכל דבר טמא נפקא ויש לומר דאי לאו צהמה צכלל חיה לא הוה דרש' ג"ש דצהמה טמאה אע"ג דכתיב צכל דבר טמא אלא ה"א דאתא פרטי לאשמועינן דצעין ידע אי צשרן איטמא אי צבצילה איטמא איטמא אכתיב צה ולא צענין ידע

צכלל חיה הוי כאילו כתצ צהמה צ' פעמים ש"מ לכדרכי הוה דאתא ולר' אליעזר אתא נמי לאשמועינן דצעין ידע אי צשרן אי צבצילה איטמא משך ונצילה ולר"ע כיון דע"כ משום דצהמה צכלל חיה כדפרישית מהשתא ש"מ צכולהו לא נכתצ אלא צבציל דבר שנתחדש צה ולא צענין ידע צמאי איטמא: **פֶּרֶץ לַמִּתְעַסֵּק**. צפרק ספק אכל (כריתות דף יט:) מסיק מתעסק דמאי אי דחלצים ועריות חייב שכן נהנה אלא מתעסק דשצת כדשמואל ובקויערס לא דק דהזכיר נמי מתעסק דעריות ומיזה תימה דאמאי אייטריש צה פרט למתעסק דשצת מיעוף ליה מטעמא דשמואל

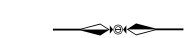
דאמר התם דפטור מטעם דצעין מלאכת מחשבת ואמילתא דשמואל גופיה קשה דאי טעמא דנהנה עיקר לחייב צחלצים ועריות למה לי למיפטריה צצצת משום מלאכת מחשבת ואי טעמא דמלאכת מחשבת עיקר למה לי למחייביה צחלצים ועריות משום דנהנה ונראה דאיכא תרי גוויי מתעסק כגון נתכוין לחתוך מחובר זה וחתך מחובר אחר דמיפטור מטעם שלא נעשית מחשבתו ולא שייך למיפטריה משום מתעסק ועוד מתעסק אחר כגון נתכוין לחתוך את התלוש ולהגביה את התלוש למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה ונמצא מחובר דנעשית מחשבתו ומיפטור משום צה פרט למתעסק ובתרוייהו איירי שמואל ומשום הכי קאמר ככריתות אלא מתעסק דשצת כדשמואל דאיירי נמי

לפרש אלא טעם דמלאכת מחשבת דלא איירי צה רבי אליעזר ובחלב נמי איכא תרי גוויי מתעסק כגון סבור שהוא חמור אין צה ויש צה מיש צה ויש צה ומהו קשיא דלישגא דקאמר דהכא דפטור משמע דפטור לגמרי ועוד דלקמן פרק שלישי (דף כד:) גבי יש אוכל אכילה אחת דחיק לאשכוחי חטאת קבועה צטמא שאלכ את הקדש ומוקי לה צנשיא וכו' אלעזר ולוקמה צהעלם קדש על כן נראה דפטור לגמרי משום דהוי דבר שהיה צכלל ויזא לידון צדצב החדש כדאמרינן לקמן צפרק שלישי (דף כה:) גבי שצועת העדות: **אמ"ר רב אשי** חוינן **אי מבוטמאה** קפרייש בוי'. תימה מנא ידעינן אי משום דא"ל טמא אתה ופירש דלמא אי הוו א"ל נמי מקדש הוא היה פירש ואי דא"ל מעיקרא מקדש הוא ולא פירש דלמא אי הוו א"ל נמי טמא אתה לא הוה פריש אלא השתא דא"ל תרוייהו פריש ונראה דרב אשי לא צא לפשוט הצעיא אלא צא לפרש שפעמים יש לצבר איזה שכוח ממנו יותר כגון דנישייליה אי מחמת טומאה הוה מידכר אמקדש ומחמת מקדש לא הוה מידכר אטומאה א"כ הוי העלם טומאה צידו ואם להפך הוי [העלם] מקדש צידו ואם שניהם כשוחין צשוה צהא ודאי מצעיא לן ולגבי שבת צפרק כלל גדול (דף ע:) י"ס שכתוב בהן צמילתיה דרב אשי אי משצבת קפריש העלם שבת צידו ואי כי מודעי ליה אשצבת אכתי צריך לאודועיה אמלאכות העלם מלאכה צידו ואין גיר' זו נכונה דאכתי צריך לפרש וכי מודעי ליה אמלאכה לא צריך לאודועיה אשצבת לפי מה שפירשנו אלא גר' אי ^[א] משצבת קפריש אי משום מלאכה קפריש ועוד נראה לפרש צענין אחר אי משום טומאה קפריש אפי' אם הודיעוהו טומאה צאחרונה דאע"ג דאילו הודיעוהו בתחלה לא הוה פריש חשיב פריש מחמת טומאה כיון דקרבן ע"י צתרייתא קאתי ואי א"ל מקדש הוא ופריש ידיעה צתרייתא דמקדש הוא ופטור וצענין זה יש לפרש הדיא דלקמן (דף כו.) גבי העלם שצועה והעלם חפץ והדיא דשבת: **הל"ך בראשון ונכנס בוי'**. אי צרה"י איירי צחד נמי חייב דספק טומאה צרה"י ספיקו טמא אצל הכא איירי צרה"ר דמוקמינא ליה צחזקת טהרה:

עשו

י.מ.

נו א מיי פ"א מהל' שגגות הלכה א:
נב ב מיי שם הל' ו:
נב ג מיי שם הל' ז:

רבינו חננאל

למכתב בהמה וחיה לכדרכי. דתני רבי אומר אקרא אני חיה. בהמה למה נאמרה כו'. כדכתיב לעילא. איירי דכתיב בהמה וחיה כתב נמי שרץ טמא ונעלם. וכדתנא רבי י' ישמעאל כל פרשה שנאמרה ונשנית לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה. ור' אליעזר כיון דלא צריך לידע באיזה חטא הוא שחטא. בה מאי דריש ביה. ואמרינן פרט למתעסק בהטא שאינו חייב בעא פטור. דבענין בה כיון לכן יתחייב אבל דלא קא מיכוון למעשה כלל פטור. בין לר' אליעזר בין לר' עקיבא על העלם טומאה חייב על העלם מקדש אינו חייב: בעא מניה רבא מרב נתמן העלם טומאה והעלם מקדש מהו. כגון שעלם ממנו שנטמא. וגם נעלם ממנו שוה הבית בית המקדש הוא. א"ל הרי העלם טמאה בידו וחייב. וא"ל רבא אדרבה הרי העלם מקדש בידו ופטור. ובא רב אשי ואמר חוינן אי מטומאה פריש כו'. ודחה רבינא דברי רב אשי וא"ל לא שגא: ת"ר שני שבילים אחד טמא ואחד טהור הלך בראשון ולא נכנס במקדש בשני ונכנס חייב כו' עד ור' שמעון בן יהודה פוטר כולם משוטה' שמעון. ואקשינן פוטר

